

**TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER,
MR. YVONNE E.M.A. TIMMERMAN-BUCK, BIJ DE BIJEENKOMST VAN DE
BIJZONDERE VERENIGDE VERGADERING DER STATEN-GENERAAL IN DE
RIDDERZAAL TER GELEGENHEID VAN HET 25-JARIG REGERINGSJUBILEUM VAN
HARE MAJESTEIT KONINGIN BEATRIX, 30 APRIL 2005**

EEN GEBOREN KONINGIN

“Slechts de wil de gemeenschap te dienen, kan inhoud geven aan het hedendaagse koningschap”.

Zo, Majesteit, sprak U in Uw inhuldigingsrede. Zo'n roeping kan niemand volbrengen zonder de bereidheid de gemeenschap ook te kennen. In de afgelopen 25 jaren - en daarvoor - heeft U zich door talloze bezoeken, officieel en informeel, vertrouwd willen maken met wat ons beroert. U deed dat een kwart eeuw lang, niet aflatend vanuit het besef dat voor een inhoudsvol Koningschap ook de tijd moet worden verstaan. Wij zijn als vanouds een land van minderheden in religieus, cultureel en politiek opzicht. Nu echter met een risico van fragmentering, vergroot door de neiging tot gehaaste en onevenwichtige oordeelsvorming. Het begrijpen van onze samenleving vergt niet alleen kijken maar ook zien, niet alleen horen maar ook luisteren, niet alleen aanvoelen maar ook invoelen. Hiervan, Majesteit, getuigde U. Door Uw nabijheid en authentieke betrokkenheid bij nationale vreugden en verdriet. Bovenal door Uw optreden in woord en daad bij gebeurtenissen die spanningen, onrust en onzekerheid veroorzaken. Dat is veeleisend. Om in dergelijke situaties symbool van eenheid te zijn moeten emoties in evenwicht worden gebracht met de ratio, afzonderlijke belangen met gemeenschappelijke waarden.

Het recht van de Koning te waarschuwen en te bemoedigen is daarbij essentieel. Het is een opgave boven partijen te staan en tegelijk betekenisvol op te treden. Onpartijdigheid

is immers iets anders dan geen visie hebben. Om die reden behoort de ministeriële verantwoordelijkheid niet alleen te beperken maar tevens ruimte te bieden. Ruimte, niet omdat de Koning toch ook maar een mens van vlees en bloed is, niet vanwege de gedachte dat die ruimte na bewezen verdiensten en beproefde wijsheid gegund kan worden, maar ruimte juist ter wille van het Koningschap als zodanig. En zoals de toenmalige minister-president het bij Uw twaalfeneenhalf-jarig jubileum schreef in het boek 'Het Staatshoofd spreekt': "Een royale, en geen angsthazige interpretatie van de ministeriële verantwoordelijkheid blijkt de moeite waard".

Negen kabinetsformaties, vier ministers-presidenten, vele bewindspersonen: talloze gesprekken. Dan manifesteert zich het belang van de continuïteit van het Koningschap, ook door de kennis en ervaring van- onderhand- een kwart eeuw, nationaal en internationaal. Bij tientallen staatsbezoeken hebben Uw dossierkennis en diplomatiek optreden respect afgedwongen. Dit, en Uw gave harten te winnen, doet een klein land groot zijn. Uw Europese gezindheid blijkt nog het meest uit Uw uitspraak tijdens de Maastrichtse Top in 1991 dat U persoonlijk geen bezwaar zou maken als U Uw beeltenis op onze munt zou moeten opofferen voor de Europese munt. Dat is gelukkig niet nodig gebleken.

Het Koningschap is zwaar. Als dat gewicht nog wordt vergroot door een meer dan buitengewoon plichtsbesef, moet daar veel tegenover staan. U bent een gedragen mens: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig", sprak u in 1980. Gedragen bent u ook door de steun van Uw familie, in het bijzonder Uw man, onze Prins Claus. Gedragen wordt U, zoals U aangaf bij Uw eredoctoraat in Leiden, door de ontmoeting met mensen en wat U ervaart aan compassie, gemeenschapszin en begrip voor elkaar. U voegde daaraan toe: zonder blind te zijn voor wat er mis is. De tijden van polarisatie bij de aanvang van Uw Koningschap hebben gaandeweg plaats gemaakt voor een tijd die wordt gekenmerkt door een complexiteit die soms verwart. Dat verklaart een hang van burgers naar houvast: naar duidelijkheid, naar erkenning van identiteit, naar leiderschap, naar kundige en integere gezagsdragers, naar betrouwbare maatschappelijke en staatskundige instituties. Ook die laatste. Staten-Generaal en regering, Koning en ministers, hier vandaag verzameld: zij

hebben hun verankering in de Grondwet en worden geacht te werken in de geest daarvan. Dat houvast, onze Grondwet, zal ik dan ook leggen in het kunstkabinet. 25 Jaar geleden heeft U trouw gezworen aan die Grondwet en gezworen Uw ambt getrouw te vervullen. Dat doet U hier en overzee op een wijze die leidt tot ontzag. U bent geworden wat U vanaf Uw eerste ademhaling geacht werd te zijn: een geboren Koningin!